

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНО-
ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ
В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою НТУ «ХПІ»

Протокол №5 від «24» травня 2024 р.

Введено в дію наказом ректора НТУ «ХПІ»

№206 Од від «29» травня 2024 р.

ХАРКІВ 2024

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Мета навчання за практично-орієнтованим підходом – підвищення якості підготовки спеціалістів у сфері інформаційних технологій на основі взаємодії НТУ «ХПІ» та роботодавців, зокрема, організацій-партнерів.

1.2. Завдання, які вирішує практично-орієнтоване навчання:

- адаптація професійних знань, умінь та навичок випускників до динамічних умов ринку праці;
- покращення практичної підготовки здобувачів;
- посилення кадрового складу організацій-партнерів (ІТ-компаній, ІТ-відділів підприємств, установ та організацій, а також інших підрозділів, що ведуть діяльність у сфері інформаційних технологій) молодими висококваліфікованими фахівцями;
- створення конкурентного середовища між здобувачами, що даватиме поштовх зростанню якості їх навчання;
- підвищення кваліфікації викладачів за рахунок стажування в організаціях, які є партнерами НТУ «ХПІ»;
- підготовка фахівців, кваліфікація яких відповідає Стандартам вищої освіти, а також пропозиціям і побажанням роботодавців – як провідних підприємств України, так і міжнародних організацій;
- скорочення розриву між актуальними потребами ринку праці та системою вищої освіти з підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій;
- впровадження інноваційних освітніх технологій в систему вищої освіти;
- інтеграція в європейський і світовий освітній простір.

1.3 Область застосування – практично орієнтоване-навчання може бути запроваджене на освітніх програмах другого (магістерського) рівня навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій (ННІ КНІТ).

Рішення про запровадження практично-орієнтованого підходу до навчання в освітній програмі приймається робочою групою на чолі з гарантом, затверджується на засіданнях кафедри та Вченої ради навчально-наукового інституту.

1.4 Обґрунтування застосування практично-орієнтованого навчання на рівні магістратури:

- зростання потреби у ІТ-фахівцях з фундаментальною освітою, обумовленої підвищенням важливості ІТ-сектора у економіці країни;
- розрив між вимогами роботодавців та рівнем підготовки спеціалістів;
- недостатній рівень практичної підготовки спеціалістів у межах традиційних освітніх програм закладів вищої освіти (ЗВО).

1.5 Сутність практично-орієнтованого навчання полягає у такій організації навчального процесу, коли теоретична підготовка проводиться на профільній кафедрі ЗВО, а практична частина реалізується на підприємствах – згідно специфіки освітніх програм ННІ КНІТ – у ІТ-компаніях, ІТ-відділах підприємств, установ та організацій, а також інших підрозділах, що ведуть діяльність у сфері інформаційних технологій.

Реалізація та впровадження практично-орієнтованого підходу до навчання за освітньою програмою складається з 2-х етапів:

– підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня до практично-орієнтованого навчання в магістратурі (активна взаємодія учасників освітнього процесу з роботодавцями та постійне оновлення змісту освітньої програми);

– реалізація та впровадження на освітніх програмах другого (магістерського) рівня навчального процесу зі збільшенням обсягу практичних і лабораторних занять, науково-дослідної роботи, самостійної роботи, практичної підготовки, яка відбувається протягом усього навчання, що дозволяє поєднувати фундаментальну теоретичну підготовку в ЗВО з практикою на підприємствах, в установах і організаціях.

1.6 Організація та впровадження практично-орієнтованого навчання за другим (магістерським) рівнем регламентується:

1.6.1 Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 рр.

1.6.2 Стандартами вищої освіти.

1.6.3 Освітніми програмами.

1.6.4 Навчальними планами.

1.6.5 Графіком навчального процесу з урахуванням особливостей підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня.

1.6.6 Договорами про співпрацю між НТУ «ХПІ» та організаціями-партнерами.

2 СКЛАДОВІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДО ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У МАГІСТРАТУРІ

Мета підготовки за практично-орієнтованим підходом – поєднання навчання здобувачів у ЗВО з практичною роботою за фахом на підприємствах, в установах та організаціях для набуття необхідних практичних та соціальних навичок (т.зв. "soft skills"), необхідних для подальшої успішної діяльності за спеціальністю. Ця мета досягається завдяки збільшенню обсягу практичних і лабораторних занять, науково-дослідної роботи, самостійної роботи, впровадженню до графіку навчального процесу та навчальних планів практичної підготовки, яка відбувається протягом всього періоду навчання.

2.1 Складові підготовки за практично-орієнтованим підходом:

- створення конкурентного середовища здобувачів на рівні бакалаврату з метою отримання якісного складу здобувачів у магістратурі;
- ґрунтовне оволодіння здобувачами обраної спеціальності на рівні бакалаврату.

2.2 Формуванню якісного складу здобувачів, які вступають на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, сприяють:

- імідж навчально-наукового інституту та окремих кафедр, успіх випускників у професійній діяльності;
- функціонування окремих англійських груп здобувачів;
- сайти навчально-наукового інституту та кафедр, сформовані за останніми тенденціями;
- робота у соціальних мережах навчально-наукового інституту та кафедр, якісний контент про навчання;
- індивідуальна робота викладачів і здобувачів з абітурієнтами.

2.3 Підтримка якісного складу здобувачів і конкурентоспроможного середовища впродовж навчання (на першому бакалаврському рівні) здійснюється шляхом:

- формування мотивації здобувачів, щодо навчання за практично-орієнтованим підходом, роз'яснення, що цей вид навчання забезпечує їм не тільки високий рівень освіти, але й отримання без відриву від повноцінного навчання реального досвіду роботи в індустрії, що є запорукою гідної зарплатні;

- технології моніторингу успішності здобувачів, що сприяє забезпеченню якісної підготовки фахівців.

2.4 Ґрунтоване оволодіння здобувачами необхідних компетентностей в межах освітньої програми та отримання ними запрошень від роботодавців на стажування, на практику, завдяки:

- фундаментальній підготовці здобувачів в області прикладної комп'ютерної математики, навчанню здобувачів інформаційним технологіям та іноземній мові на основі досвіду викладачів і потреб роботодавців;

- формуванню якісних освітніх програм та їх перегляду відповідно до поточної ситуації на ринку праці;

- навчання здобувачів за обраним напрямом підготовки, починаючи з 2-го курсу, на основі вибіркового складових освітніх програм;

- профорієнтаційній роботі, яка допомагає здобувачам обрати чіткий напрям професійного розвитку і місце роботи: екскурсії організацій-партнерів, запрошення представників роботодавців для зустрічей, лекцій, воркшопів як зі здобувачами, так і з абітурієнтами, маркетингова діяльність навчально-наукового інституту та його кафедр на користь підприємств-партнерів;

- проходження курсів, стажування та підвищення кваліфікації викладачів на базі організацій-партнерів з подальшим впровадженням отриманих знань та навичок у освітні компоненти, які викладаються, забезпечуючи їх гармонізацію з сучасними вимогами ІТ-галузі.

3 НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ ЗА ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНИМ ПІДХОДОМ

3.1 Підготовка здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти реалізується за освітніми програмами навчально наукового інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій НТУ «ХП», відповідних кафедр. Освітні програми постійно оновлюються з урахуванням вимог ІТ-індустрії.

3.2 Особливості підготовки здобувачів за освітніми програмами магістерського рівня вищої освіти, на яких запроваджено реалізацію практично-орієнтованого підходу, визначеного цим положенням, впроваджуються до графіку навчального процесу НТУ «ХП», а також обов'язково враховуються у навчальних планах.

3.3 Наприклад, графік навчального процесу в магістратурі з урахуванням практично-орієнтованого навчання може передбачати:

– поєднання у межах навчального семестру аудиторних занять із практичною підготовкою (науково-дослідна та/або переддипломна практика), а також самостійною роботою здобувачів, яка проводиться на основі ІТ-проектів підприємств-партнерів НТУ «ХП» або в межах внутрішніх ІТ-проектів НТУ «ХП»;

– відсутність окремо виділених в графіку навчального процесу залікових тижнів та екзаменаційних сесій – оцінювання знань здобувачів із певного освітнього компонента здійснюється в межах відведених на нього аудиторних годин згідно із затвердженим навчальним планом.

Наприкінці кожного семестру, окрім оцінювання теоретичних знань здобувачів за передбаченими навчальним планом освітніми компонентами, здійснюється також й оцінювання результатів виконання ними практичної складової.

Освітні програми та навчальні плани щорічно переглядаються, розглядаються на засіданнях випускаючих кафедр та затверджуються на засіданнях Вченої ради навчально-наукового інституту, Методичній раді та Вченій раді університету.

3.4 У разі прийняття рішення робочою групою на чолі з гарантом освітньої програми про запровадження практично-орієнтованого навчання, в навчальному плані такої освітньої програми враховуються наступні особливості:

– аудиторні заняття із практичною підготовкою, яка здійснюється кожного семестру та не виноситься окремо в графік навчального процесу;

– оцінювання знань здобувачів протягом навчального семестру до його завершення, без винесення окремо залікових тижнів та екзаменаційних сесій до графіку навчального процесу.

Примітка. Конкретні особливості реалізації графіку практично-орієнтованого навчання визначаються особливостями освітніх програм та відповідних кафедр.

4 ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ, ФАКТОРИ УСПІХУ ТА РИЗИКУ, ПЕРЕВАГИ ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Показники ефективності практично-орієнтованого навчання:

- кількість здобувачів, які успішно закінчили магістратуру;
- якість теоретичного навчання – відсоток здобувачів, які навчаються на «добре» і «відмінно»;
- якість професійної діяльності здобувачів, яка оцінюється на основі кар'єрного зростання випускників продовж перших трьох років після закінчення магістратури.

4.2 Фактори успіху:

- взаємодія навчально-наукового інституту з роботодавцями;
- прагнення здобувачів до успішного працевлаштування;
- зацікавленість роботодавців в отриманні нових високоякісно підготовлених фахівців;
- професійний рівень викладачів кафедр навчально-наукового інституту;
- матеріально-технічні ресурси кафедр навчально-наукового інституту.

4.3 Фактори ризику:

- інноваційність освітньої технології;
- бюрократизм вищої школи;
- політична нестабільність;
- складна економічна ситуація;
- відтік інвестицій на державному рівні.

4.4 Переваги практично-орієнтованого навчання.

4.4.1 Для кафедр навчально-наукового інституту:

- доступ до оперативної інформації щодо поточного стану робочих процесів та технологічного ландшафту в індустрії;

- інвестиції роботодавців у навчальний процес;
- підвищення якості освіти за рахунок постійного моніторингу та оперативного оновлення освітніх програм.

4.4.2 Для здобувачів:

- поєднання отримання теоретичних знань з практичним досвідом праці в реальних проєктах;
- скорочення часу адаптації випускника в умовах сучасного ринку праці на 2-3 роки;
- наявність у випускника досвіду роботи, необхідного для подальшого професійного зростання;
- матеріальне забезпечення (зарплатня завдяки можливості працювати під час навчання).

4.4.3 Для роботодавців:

- можливість впливати на навчальний процес підготовки фахівців з тими знаннями, вміннями та компетентностями, які необхідні у нинішній час;
- можливість розвитку роботодавців за рахунок підготовки кваліфікованого персоналу.